

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petil 2.— Din. do 100 vrst 2.50 Din. večji inserati petil vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2634.

Borba za notranje ministristvo

Zastoj v reševanju krize — Ako demokrati odklonijo dr. Korošca, hoče g. Vukičević predlagati dr. Spaha ali dr. Hrasnico
Popoldne se sestane demokrati in radikalski klub

Beograd, 16. februarja. Razplet krize je ostal včeraj na mrtvi točki, a tudi danes ni pričakovati, da bi prišlo do razčiščenja. Ko so radikali odklonili predloge, ki jih je stavil g. Davidović v imenu demokratskega kluba, je vsa akcija g. Vukičevića usmerjena samo še na to, da za vsako ceno omaja v demokratskem klubu stališče g. Davidovića.

Ko je g. Vukičević po včerajšnji seji demokratskega kluba uvidel, da demokrati vztrajajo pri tem, da morajo radikali dati iz rok notranje ministristvo, je začel iskati načina, kako bi tej zahtevi ugodil, ne da bi pri tem izgubil svoj vpliv na politično upravo. Zato je stavil g. Davidovića na popoldanski sestanku oficijelne predlog, o katerem se je govorilo že včeraj popoldne, da bi namreč prevzel notranje ministristvo kot nevtralec dr. Korošec, radikali in demokraci pa bi dobili vsak svojega državnega podtajnika. G. Davidović je vzel ta predlog na znanje ter izjavil, da ga bo predložil demokratskemu klubu, ki se bo v to svrhu sestal danes popoldne ob 16.30.

V političnih krogih se splošno sodi, da je ta predlog za demokrate nesprejemljiv, ker bi tudi v tem slučaju ostalo notranje ministristvo v rokah radikalov, s katerimi je dr. Korošec tako tesno zvezan, da se o priliki sedanja krize ni mogel niti več samostojno pogajati. Zdi se tudi, da g. Vukičević že vnaprej računa s tem, da bo ta njegov predlog odklonjen. On hoče očitno pridobiti na času, da bi našel še kak drug izhod.

Tako se je danes zatrevalo da pripravljiva g. Vukičević po odklonitvi Koroščeve kandidature za notranjega ministra šele novo solucijo. Za notranjega ministra kaže namerava nato predlagati

dr. Hrasnico ali dr. Spaha. Ker so muslimani vsaj formalno še vedno člani Demokratske zajednice, računajo vukičevići s tem, da bodo demokrati tak predlog težje odklonili. Predvsem pa se zanaša g. Vukičević na to, da se mu bo posrečilo pregovoriti demokratske ministre in njihove pristaje, da stopijo iz dosedanje rezerve in nastopijo v klubu za obnovo prejšnje koalicije. Vukičevići se zlasti prizadevajo, da bi pregovorili dr. Marinkovića, naj zopet prevzame zunanje ministristvo. Ako zahtevajo zdravniki, da se mora iti zdraviti, bi to lahko storil, čeprav bi bil minister, v vladi pa bi ga med tem nadomestil dosedanj minister za javna dela dr. Ilija Šumenković.

V zvezo s temi vestmi spravljajo tudi včerajšnje avdienco dr. Šumenkovića in dr. Kumanudija, ki sta bila na dvoru skupno z g. Vukičevićem.

Današnji dopoldan je potekel brez vsakih dogodkov. G. Vukičević se je več ur mudil v vladnem predsedstvu, kjer je konferiral s svojimi pristaji. V demokratskem klubu je vladalo popolno mrtvilo, ker so se vsi poslanci udeležili poroke sina ministra dr. Kumanudija. Za danes dopoldne sklicana seja radikalnega kluba je bila odgojena, ker hoče g. Vukičević počakati na odgovor g. Davidovića, katerega bo dobil po popoldanski seji demokratskega kluba. V političnih krogih splošno pričakujejo, da bo demokratski klub kandidatur dr. Korošca odklonil. Verjetno je, da se bo g. Vukičević še nadalje posluževal svoje zavlačevalne taktike. Očividno računa s tem, da bodo njegovi nasprotniki postali sčasoma popustljivejši, ker se bodo naveličali neprestane natezanja z Vukičevićem.

Nemčija pred hudimi notranjimi boji

Definitivni razpad vladne koalicije. — Volitve bodo že najbrž v aprilu. — Monarhistične organizacije v armadi.

Berlin, 16. februarja. Po sinočnji seji ministrskega sveta se je vršilo dolgotrajno posvetovanje šefov koaliranih strank, na katerem so iskali izhoda iz nevezdržne situacije. Posvetovanja pa so ostala brezuspešna tako, da je smatrati razpad koalicije že za izvršeno dejstvo. V načelu so se vse stranke izjavile, za to, naj bi zbornica še pred razpustom sprejela proračun. Če se bo pokazalo, da proračun do konca marca ne bi bilo mogoče spraviti pod streho, bo zbornica razpuščena že prej in takoj razpisane nove volitve, ki se bodo v tem slučaju vršile že v drugi polovici aprila.

Današnji listi obširno razpravljajo o situaciji. Precejšnjo senzacijo so vzbudila razkritja »Vorwärts«, ki objavila razne dokumente, iz katerih je razvidno, da obstajajo v nemški vojski in mornarici razne strankarske - pobavne tajne organizacije. Glavno vlogo igra pri tem takozvani »Wikingbund«. V enem izmed dokumentov, ki jih objavlja »Vorwärts«, se poudarja, da smatrata bivši vojni minister general von Seeckt in vürtenberški državni predsednik take organizacije v armadi za potrebne, češ da je letos pričakovati v Nemčiji resnih nemirov in je treba armado ohvarovati pred vplivom komunizma in socializma.

je skušala njegovo aretacijo prikriti, vendar pa je Narodno-kmečka stranka za to takoj izvedela in je še včeraj vložila interpelacijo na ministrskega predsednika, ki pa je odgovor odklonil.

OZKOTIRNA ZVEZA BEOGRAD-JADRAN

Beograd, 16. februarja. Nova ozkotirna železnica Beograd—Obrenovac, ki bo omogočala direktno ozkotirno zvezo med Beogradom, Bosno in Južno Dalmacijo, bo okrog Velike noči izročena javnemu prometu. Najtežja tehnična dela so v glavnem že končana. Zgradba proge traja skoraj že dve leti.

DOBERDOB — ZEMLJA SMRTI

Budimpešta, 16. februarja. Bivši nadvojvoda Jožef je dokončal knjigo svojih spominov na svetovno vojno. Knjiga bo izšla že prihodnje dni in se bo bavila predvsem z boji na soški fronti. Zato bo tudi nosila naslov »Doberdob — zemlja smrti«. V javnosti pričakujejo nadvojvodove memoare z velikim zanimanjem.

PREUREDITEV BOLNIŠKEGA ZAVAROVANJA

Beograd, 16. februarja. Ministristvo za socialno politiko dogotavlja uredbo o ukinitvi in likvidaciji Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Agende Osrednjega urada bodo prenešene na okrožne urade, ki bodo dobili večjo avtonomijo.

Prvi aeroplani med Beogradom in Zagrebom

Beograd, 16. februarja. Zagrebški novinarji, ki so se včeraj popoldne ob 3.05 odpeljali z našim prvim potniškim letalom iz Zagreba, so dospeli po devurnem poletu ob najkrajšem vremenu ob 5.10 na beograjsko letališče. Kakor opisujejo, je bilo potovanje izredno ugodno, če tudi je pihal hud nasprotni veter. Na letališču so pričakovali prve goste beograjski novinarji in zastopniki tamošnjega Aerokluba. Danes dopoldne so se Zagrebčani vrnili zopet z letalom v Zagreb, popoldne pa se vrnejo Beograščani, ki so včeraj prispeli kot prvi gostje iz Beograda.

Zaplenjen manifest princa Karla

Bukarešta, 16. februarja. V torek zvečer so rumunske obmejne oblasti pri Topolji ustavile rumunskega generala Rakovico, ki je dospel v spremstvu neke dame iz Pariza. Pri telesni preiskavi so našli pri njem manifest princa Karla, namenjen za objavo rumunskemu narodu.

General in njegova spremljevalka sta bila takoj aretirana in odvedena v Bukarešto. General Rakovica je pristaž Narodno-kmečke stranke, ki se zavzema za povratek princa Karla. Vlada

Fašistom odprta vrata v Jugoslavijo

Neumljivo stališče zunanjega in justičnega ministristva — Italijani se smejo naseljevati tudi v obmejnem pasu — Uveljavljanje netunskih konvencij brez Narodne skupščine

Znano je, da je dr. Ninčić moral kot zunanji minister odstopiti, predvsem radi svoje napačne politike proti Italiji. Bil je do Italije vedno do skrajnosti popustljiv, a Italija se nam je revanžirala s tem, da nam je zadajala vedno nove odkrite in zahrbtne udarce. Ko je postal zunanji minister dr. Voja Marinković, je javnost pričakovala, da pomeni njegovo imenovanje nekoliko bolj odprto stališče napram Italiji in njenim zahtevam. Zato je v splošnem simpatično sprejela imenovanje dr. Marinkovića.

Zal, se ta pričakovanja niso izpolnila v polni meri in tik pred odstopom vlade je g. dr. Marinković storil usoden korak, ki mora vzbuditi razburjenje po vsem zapadnem delu države. Podpisal je namreč akt, na podlagi katerega je bil nato izdan razpis ministristva pravde br. 6527 od 6. februarja t. l. Gre za akt, v katerem zastopa zunanje ministristvo stališče, da se čl. 342 finančnega zakona za l. 1927-28 ne more nanašati na italijanske državljane. Po tem členu finančnega zakona namreč tuji državljani ne morejo brez prejšnjega dovoljenja notranjega in vojnega ministristva pridobiti lastninske pravice na nepremičnine v ozemlju, oddaljenem 50 km od državne meje ali morske obale. Naša sodišča so v tem smislu doslej tudi postopala.

Naenkrat pa je našel zunanji minister dr. Voja Marinković, da se ta zakonska določba ne more nanašati na Italijane; navaja kot argument konzularno konvencijo, sklenjeno med kneževino Srbijo in Italijo leta 1879 (1), po kateri smejo italijanski državljani na ozemlju kneževine Srbije pridobivati nepremičnine bodisi z nakupom, prodajo, podedovanjem ali na katerikoli drugi način pod istimi pogoji, kakor državljani kneževine Srbije.

Zanimivo je pri tem, da Italija sama ni nikdar priznavala te konvencije, ki tudi ni bila razglašena v italijanskem uradnem listu. Šele 2. novembra 1923, torej po 43. letih, se je Italija spomnila konzularne konvencije, sklenjene med njo in kneževino Srbijo leta 1879 (1), in jo je tega dne objavila v svojem oficijelnem listu. In dr. Voja Marinković je sedaj naenkrat izsledil, da je s tem ta konvencija postala obvezna tako za nas kakor za Italijo; na njegovo mnenje je pristal tudi minister pravde in bivši predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu dr. Dušan Subotić.

Ni treba biti pravnik in posebno moder človek, da bi ne vedel, da konvencije kneževine Srbije ne morejo biti obvezne za kraljevino SHS. Absurdno

je samo pomisliti na to, da se more veljavnost konvencije, sklenjene pred 44. leti, raztegniti tudi na kraljevino Srbijo, Hrvatov in Slovencev samo zaradi tega, ker jo je italijanski uradni list objavil šele po 43. letih. Po tej konvenciji je izšlo toliko novih zakonov, da je izgubila vsako veljavnost ne glede na to, da je tudi zastarela, ker je Italija 43 let ni hotela ratificirati. Kraljevina SHS sama ima že sklenjeno z Italijo trgovsko pogodbo od meseca julija leta 1924 in če bi ne imeli ničesar drugega, obstoja tu čl. 342 fin. zakona za leto 1927-28, ki je derogiral to konvencijo, čeprav bi imela kako veljavnost.

Dr. Voja Marinković je škodoval tudi ugledu naših sodišč, ker je ugotovil, da napram Italijanom nepravilno izvršujejo zakone in da naše oblasti prošnje italijanskih državljanov zelo počasi rešujejo. Dr. Voja Marinković pravi namreč v svojem aktu, da je postopanje naših oblasti napram Italijanom »nezakonito«.

Kakor doznavamo, je tudi ljubljansko višje sodišče prejelo od ministristva pravde navodilo, naj postopa v smislu omenjene konvencije, to se pravi, naj v nasprotju z našimi zakoni dovoljuje Italijanskim državljanom nakup nepremičnin v našem obmejnem ozemlju.

Z ozirom na to se je pojavilo resno vprašanje, ali so sodišča dolžna izpolnjevati taka samovoljna tolmačenja zastarelih konvencij. Sodišča namreč niso dolžna izpolnjevati naredb ministristva pravde, ki se tičejo tolmačenja zakonov. Sodišča so vezana samo na tiste zakone, ki jih je odobrila Narodna skupščina kot zakonodajna ustanova in ki nosijo kraljev podpis. Zato je povsem logično, da morajo sodišča v vprašanju odtujitve nepremičnin v obmejnem ozemlju še nadalje postopati na način, kakor so doslej, to se pravi, na podlagi obstoječih veljavnih zakonov.

Proti temu, da vlada odpira na nezakonit način vrata italijanski invaziji v našo državo, pa mora protestirati vsa jugoslovanska misleča javnost. Vlada hoče na ta čuden način kar pod roko uveljaviti eno najvažnejših in najnevarnejših določb netunskih konvencij, katerih si doslej še nobena naša Narodna skupščina ni upala potrditi, ker so za našo državo preveč škodljive. In to se ne zgodi morda na podlagi reciprocitete, po kateri bi imeli tudi naši državljani iste pravice v Italiji. O ne. Samo fašistovska gospoda bo imela pri nas vse pravice, jugoslovanski državljani, ki bivajo v Italiji, pa bodo še vedno brezpravni!

Madžarsko vohunstvo na Gradiščanskem

Dunaj, 17. febr. d. Avstrijske oblasti so že dalj časa vedele, da razvija Madžarska na Gradiščanskem živahno vohunsko delovanje. Oblasti pa so se omejile le na opazovanje te vohunske organizacije. Sedaj pa se zdi, da se je njih taktika spremenila, ker so te dni v Eisenstadtu aretirale upokojenega madžarskega nadporočnika Emila Schwarza. Osumljen je vohunstva za Madžarsko. Schwarz je premeteno skrival svoje zveze z vohunsko organizacijo, dokler ga oblasti končno niso razkrinkale in zaprle. Izročeni je bil dunajskemu deželnemu sodišču. Njegova krivda je baje v polni meri dokazana. Državno pravdnštvo je dvignilo obtožbo.

Zimska olimpijada ogrožena

St. Moritz, 16. februarja. V Švici je nepričakovano nastopilo južno vreme, ki zelo ovira potek zimskosportne olimpijade. Ako bo južno vreme trajalo še par dni, grozi nevarnost, da tekem sploh ne bo mogoče končati.

Poljska in Gdansk

Zeneva, 15. febr. (be). Danes so se obnovila poljsko-gdanska pogajanja glede poljskega municijanskega skladišča na Westerplatte in glede uporabe poljskih vojnih ladij v gdanskem pristanišču.

Žrebanje dobitkov Vojne škode

Beograd, 15. febr. i. Včeraj se je vršilo žrebanje dobitkov obveznic 2 in pol odstotne rente za vojno škodo. Glavni dobitki so padli na naslednje številke (prve številke pomenijo serije, druge pa številke obveznic):

1 milijon Din: 1335-36;
500.000 Din: 2204-309, 3525-114;
200.000 Din: 3274-176, 2187-928, 2356-513, 3284-176;
100.000 Din: 177-841, 2832-557, 3166-813, 586-935, 320-333, 3654-621, 2615-477, 1356-276;
50.000 Din: 3983-717, 2015-330, 265-954, 3554-469, 2003-615, 2720-612, 1830-930, 3261-856, 1562-182, 2351-355, 113-499, 3272-140, 534-739, 870-970, 4245-254, 1424-152, 220-967.

Dalje je bilo izrebranih še 32 dobitkov po 20.000 Din in 64 dobitkov po 10.000 Din.

ZAGREBSKI VELIKI ŽUPAN V BEOGRADU

Beograd, 16. februarja. Včeraj je dopel semkaj veliki župan zagrebske oblasti dr. Stopar, ki je poročal notranjemu ministru o razmerah v svoji oblasti. V Beogradu ostane še par dni ter bo skušal rešiti razne zadeve, ki se tičejo njegovega področja.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Drzna vlomilska tolpa

Včeraj in danes trije vloni v ljubljanska stanovanja.

Ljubljana je bila skoraj eno leto obvarovana pred drznejšimi in večjimi vloni. Zadnji večji vlon je bil izvršen lani poleti v pisarno veletrgovca z žitom g. Kneza na Gosposvetski cesti, kjer so svedrovci navrtali železno blagajno in odnesli 28.000 Din gotovine. Vlonilcev niso mogli izslediti. Včeraj pa so se pojavili v Ljubljani očitno specialisti za vlome v stanovanja, ki kar ob belem dnevu iščejo razne dragocenosti, zlatino in srebrnino, seveda pa tudi preprotno gotovino.

Po dosedanjih informacijah se je v Ljubljani pojavila družba dveh ali treh svedrovcev, opremljenih s ponarejenimi ključi in vitrihi, ki kar ob belem dnevu odpirajo stanovanja, jih do zadnjega kotička prebrskajo ter odklepajo vse omare, povsod iskajo le zlatino in denar, dočim puščajo perilo in celo novo obleko popolnoma na miru.

Od snoči do danes so bili izvršeni trije večji vloni.

V Kolodvorski ulici št. 26 stanujeta v skromni sobici ruska begunka slikar Vladimir Čebotarjev in dnevnika finančne kontrole Nikolaj Kožuharov. Snoči sta se ob 20.45 vrnila domov. Čudno se jima je zdelo, da nista vrata zaklenjena. Stopila sta v sobo, začudena sta zapazila v sobi visokega, črno obleko oblečenega možakarja. Slikar Čebotarjev je stopil pred njega in ga vprašal kaj dela v stanovanju in kdo mu je odprl. Neznanec mu je hladnokrvno odvrnil:

— Gospod, ne jezite se! Iščem tu v hiši gospoda Tičarja. Pa vidim, da sem se zmotil.

V tem trenutku je drugi manjši neznanec, ki je bil skrit za omaro, potegnil za bajonet, ki je všel na zidu, ter z njim sunil slikarja Čebotarjeva v prsi, da se je opotekel. To priliko sta lopova porabila, da sta urno pobegnila iz sobe in nato na ulico, kjer sta se izgubila.

Tako sta bila vlomilca prepodena, a nista hotela opustiti tega posla. Razmere v hotelu »Union« sta očitno dobro poznala. Orientirana sta bila zlasti o položaju spalnice, kjer spe uslužbenci. Tu sta žal res imela lep uspeh. Splazila sta se v spalnico restavracijskih uslužbencev v II. nadstropju. S ponarejenim ključem sta odprla omaro in našla tam najprej 600 Din gotovine in 150 Din vrednih samokres, oboje je bilo last točiča v restavraciji Josipa Spindlerja. Kuharskemu vajencu Ivanu Bučarju pa sta svedrovca odnesla 300 Din.

Zadovoljna z uspehom sta svedrovca danes postala še podjetnejša in drznejša. Kmalu po 8. zjutraj sta se spravila na delo. Začela sta odpirati stanovanja, kjer sta slutila, da so stranke odsotne po vsakdanjih poslih in dobro računajo, da so gospodinjne v času od 8. do 10. večinoma na ulici. Najprej sta se pojavila v Wolfovi ulici v hiši št. 3, kjer ima zlatar L. Černe svojo prodajalno zlatnine; splazila sta se v podstrešno stanovanje stranke Juvan ter ga odprla z vitrihom. Hitro sta vse pregledala in prebrskala. Našla sta več zlatnine in nekaj gotovine. Škoda še ni ugotovljena. Po končanem delu sta hitela po stopnicah iz hiše, pri čemer so ju nekateri pasanti in tudi stranke opazili ter so pozneje detektivom oba svedrovca točno opisali. Gospa Juvan se je s trga vrnila okoli 8.30 ter našla svoje stanovanje v popolnem neredu.

Iz Wolfove ulice sta svedrovca pohite la na Stari trg v starodavno Ahačičevo hišo št. 11. Splazila sta se zopet v podstrešno stanovanje zasebnice gospe Novy, ki ima na stanovanju tudi dva akademika. Zaprti stanovanje sta zopet odklenila z vitrihom in nato napravila revizijo. Premetala sta vse. V roke sta dobila nekaj zlatnine in srebrnine, ki je dragocen spomin zasebnice. V sobi, kjer stanujeta akademika, pa sta akademiku Pavlinu ukradla 300 Din gotovine. Gospa Novy se je s trga vrnila okoli 10. dopoldne in tudi ona je našla svoje stanovanje v popolnem neredu.

Policija je pridno na delu, da vloni drzne lopove. Do takrat pa nujno svetujem vsem: ne puščajte stanovanj praznih ali pa jih vsaj skrbno zaklepajte!

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—22.92, Berlin, 13.57—13.60 (13.585), Budimpešta 0—9.95, Bruselj 0—7.93, London 27.7—27.8 (27.6), Dunaj 8—8.034 (8.019), Newyork 56.8—57 (56.9), Praga 168.37—169.17 (168.77), Pariz 0—223.85, Milan 300.5—302.5 (301.5).

Effekti: Celjska 164—0, Ljubljanska kreditna 135—0, Praštediona 875—0, Kreditni zavod 160—0, Vevče 135—0, Stavbna 56—0, Strojne 0—70, Ruše 265—270, Šešir 125—0.

Lesni trg: Tendence neizpremenjena. Zaključeni so bili 4 vagoni desk, smreka, jelka, komičnih, 18 mm, od 16 cm naprej, media 22, fco. vag. meja po 485.

Deželni pridelki: Tendence za žito neizpremenjeno čvrsta. Zaključeni so bili 4 in pol vagoni pšenice. Cene so ostale neizpremenjene.

Klerikalci proti avtonomiji Ljubljane

«Slovenec» kliče nad Ljubljano državno oblast. — Zakaj ni došlo do sporazumnega dela v občinskem svetu? — Klerikalni nameni povsem razkrinkani.

Javnosti je dobro znano, kako so potekali pogajanja med SDS in SLS zaradi skupnega in sporazumnega sodelovanja v ljubljanskem občinskem svetu. Tozadevna debata v občinskem svetu kakor tudi objavljena korespondenca med zastopni. obeh strank sta popolnoma pojasnila, da je krivda na strani SLS, da do sporazuma ni prišlo. Že samo zahteva SLS, da se ima uradno nastopiti v mestni službi po strankarski pripadnosti in ne po dokazani sposobnosti, je sporazum izključevala. Na drugi strani pa je nesprejemljiva tudi zahteva SLS, da bi se nje dejansko zagotovila v vseh odsekih občinskega sveta večina, do čim bi morala napredna večina nositi glavno odgovornost.

Ugotavljamo, da so klerikalci odklonili volitev v odseke na podlagi proporcije, kakor to določa občinski red, dasti bi bila taka volitev ob upoštevanju manjšinskih strank najbolj pravična, ker bi tudi najbolj odgovarjala demokratičnim principom.

Tako napredni klub, kakor komunisti, socialisti in dr. Gregorič so se izrekli za ta način volitev, samo klerikalci so bili proti proporcijemu načinu volitev. Že samo to dejstvo odkriva, kdo ni hotel sporazuma in kdo noče vzajemnega dela v ljubljanskem občinskem svetu.

Klerikalci so hoteli pač sami gospodovati na magistratu, kar pa ne more tvoriti nobene podlage za sporazumno delo. Koliko je klerikalcem za resno delo in za avtonomijo Ljubljane, dokazuje tudi večerajšnji »Slovenec«, ki kliče nad ljubljanski občinski svet državno oblast, kar si je treba posebno zapomniti. »Slovenec« namreč trdi, da sta se na prvih dveh sejah občinskega sveta napravila dva nezakonita sklepa, vsled česar bo prisiljena državna oblast poseči vmes in posredovati, da se bo spoštoval občinski red. »Slovenec« se namreč povedati, katera sta bila ta dva sklepa, očitno zato, ker bi se izkazalo, da klerikalci rovarijo proti avtonomiji mestne občine Ljubljane. Že sedaj, ko je komaj ljubljanski svet pričel posloovati, gre namreč za sklepa, da ljubljanskemu občinskemu

svetu ni treba prositi za odobrenje proračunskega provizorija niti občinskega odbora niti finančnega ministra do sprejetja rednega proračuna, ker določajo tako občinski red kakor navodila finančnega ministrstva, da se ima do tedaj gospodariti na podlagi starega proračuna, ter za sklep, da se vložijo pritožba na upravno sodišče proti odloku velikega župana, s katerim se ta sklep sili.

Večina ljubljanskega občinskega sveta, napredni klub ter socialistična skupina, je nastopila s tema dvema sklepoma v obrambo avtonomije mesta Ljubljane. Najbolj joče svoje stališče baš z občinskim redom in navodili finančnega ministrstva, do čim so klerikalci s svojim radikalnim privzem odkrito nastopili proti avtonomiji, zahtevajo, naj avtonomni občinski svet načelno prizna svojo popolno odvisnost od državnih oblasti oziroma občinskega odbora. To dejstvo govori dovolj jasno o namenu klerikalcev, ki so bili doslej v vladi in določajo v občinskem odboru, spravi ljubljansko občinsko upravo popolnoma pod svojo peto.

Sprito tega je zelo smešno, ako »Slovenec« trdi, da SLS pri tej »nezakonitosti« ni hotela sodelovati, s čimer da je jasno dokazala, da ni vsa Ljubljana neposlušna. Ugotavljamo, da je SLS baš pri teh sklepih prav temeljito sodelovala in se tudi udeležila debate, da pa je seveda glasovala proti, kakor odgovarja njen miselnosti.

Sodelovala ni SLS pri volitvah v odseke, ker je odklanjala proporcijno volitev, in sodelovala tudi ni v stanovanjski debati, kar poleg vsega še posebno jasno dokazuje, da ji ni za smotorno, resno delo v občinski upravi v prid ljubljanskemu prebivalstvu.

Nameni SLS so bili asni že od vsega početka, ko je zavlačevala razgovore za sporazumno delo, z njejimi zadnjimi ukrepi so postali še jasnejši.

Nobenega dvoma ni, da so naleteli na obsodbo vse poštene ljubljanske javnosti in da bodo ob priliki tudi dobili zasluženo plačilo.

odru. Ta zverinski človek je zadostil svoji strasti pri 8-letni devojki in jo tudi okužil. Deklica se je igrala s 6-letnim dečkom, ki leži na moškem odseku in nevede okužila tudi njega. Uprava bolnice je obvestila o tem nad vse žalostnem dogodku državnega pravdnika, ki je uvedel strogo preiskavo. Po dosedanjih rezultatih je gnusen zločin izvršil neki starejši moški, ki je že dolgo hudo venerično bolan. Zlorabil je 8-letno dekle in ji zapretel, da jo ubije, če bo komu črhnila besedico o tem. Deklica se je grozno tako ustrašila, da na vsa vprašanja ne odgovarja. Celot svojega imena ni hotela povedati. Na vsako vprašanje deklica odgovori: Ne smem nič povedati, moški, ki se z menoj »igra«, mi je zagrozil, da me ubije. Sodišče upi, da bo izsledilo navzlic temu gnusnega zločinca in ga primerno kaznovalo.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

16. febr., četrtek: Danes bomo tiči B.

17. febr., petek: Zaprt.

18. febr., sobota: ob 16. uri Sneguljica in škrtarje. Otroška predstava pri izredno znižanih cenah. Izv.

19. febr., nedelja: ob 15. uri Pepelka. Izven. Mladinska predstava. — Ob 20. Nedeljski oddih. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

16. februarja, četrtek: Ples v maskah. D.

17. febr., petek: Zmagovanka oceana, opera. C.

18. febr., sobota: Marta premijera. Proslava 25letnice umetn. delovanja Julija Beletta. Premijerski abonma.

19. febr., nedelja: ob 15. uri Bajadera. Opera. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

20. febr., ponedeljek: Zaprt.

21. febr., torek: Zmagovanka oceana. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Začetek ob 16. uri pop.

Ljubljanska drama

Coward Noel: »Nedeljski oddih«

»Najbolj in največ igran avtor tega našega planeta ... To prinaša nove, zelo mnogo novcev v vseh vrstah valutnih. Cowardu je za to, da se ljudje sredi sivih in črnih skrbij namejejo, da pozabijo, češ, saj ni vsega jemati resno, saj zna biti življenje veselo in zabavno. In Coward je izpremenil smeh v zvok, ki je prijeten posebno zanj: v denar.«

Tako je s pošteno odkritostjo režiser in prevajalec te igre, g. Šest, razložil varok, zakaj so vzeli na repertoar burleske »Nedeljski oddih«. Nepristane in naraščajoče finančne težkote so prisilile vsakega gledališkega voditelja, da se ozre po igrar in operah in operetih, ki zabavajo in prinašajo novce. Tudi naš repertoar dela hoče počasi morati zmerom večje in pogostejše koncesije široki publiki in temni blaginji. Zvončki zloglasne dobe večnih denarnih kriz pozvanjajo vedno glasneje, zakaj večno veljavno je našlo: glavno je živeti.

Tako ima tudi »Nedeljski oddih« edini namen: nuditi za dve uri čim več smeha, zabave s kopico oseb, ki pravilno sodijo drugo drugemu, da so primumskenci, da so nezvesti, abnormalni. Humor angleške rase nam je sicer bolj tuj, situacije s svojo pretrastnostjo so nam včasih bolj tuje, nego smešne, duhovitosti avtor ne razkazuje, v značilnih in dialogih je več karikature in parodije, nego resničnosti in verjetnosti, ali igra nudi tavalcem same izvrstne vloge, ki niso težke.

Predstava je bila dobra in vsi sodelujoči so se sanjo potrudili. Centralna osebnost igre je primojena igralka Julija Bile, ki je predstava neprestano v operi, drami in celo v baletu nastopajoča gospa Medvedova vrolo dobro in zelo učinkovito. Nekoliko prester in copatarski je bil romanosilec David Bile, ki ga igra g. Kralj imenitno. Presenčila je z veliko rutino in okretnostjo gđ. Silva Danilova. Odličen je bil g. Jan kot njen brat. Ob pa sta prečistana, spočitava naravnost krivava. Zelo simpatična in elegantna Myra Arander je bila gđ. Debeljakova, izvrsten tip diplomata je postal zelo uporabi in vselej resno poglabljen g. Gregorin, nekoliko blesta, nerazočena je bila vedno marljiva gđ. Vida Juvanova kot Jackbia, izborni in prijetni komični Sandy g. Cesar ter povsem zadovoljiva kuharica, biva gledališka garderobierka gđ. Rakarjeva. V splošnem pa je šelati manj krika in vika, ki ubija razumljivost.

Sodelujoči so prejeli mnogo cvetja in aplavz je bil obilen.

Fr. G.

Abonente reda B opozarjamo, da imajo danes za svoj abonma v drami predstave Danes bomo tiči in to veselo tega, ker se valed indispodice gospe Medvedove ne more uprisoriti napovedana komedija Idealni soprog.

Betstetov jubilej. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja vse ljubitelje in spoštovane mojstra pevcev g. Julija Beletta, da se vrši slavnostna predstava v proslavo 25letnice njegovega umetniškega delovanja v soboto, dne 18. t. m. in ne kakor je bilo prvotno namenjeno že v četrtek, dne 16. t. m. Predprodaja vstopnic se vrši v operi in velja že event. kupljene vstopnice mealo za četrtek za soboto. Uprizori se Flovota opera »Marta«, v kateri igra slavjenec vloga bogatega sakupnika Plumhotta.

Starše slovenske mladine opozarjamo na otroško predstavo »Sneguljica in škrtarje«, ki bo v soboto, dne 18. t. m. ob 16. uri popoldne v ljubljanski drami. Za to predstavo velja izredno nizke cene od 10 Din navzdol. Lole so pa po 40 Din. Prepričani smo, da s to izredno otroško predstavo marsikomu ustredemo, ki drugače ne more poslati svojih malčkov v gledališče.

Nedelja v ljubljanskem gledališču. Opera poje in dan ob 15. popoldne opereto »Bajadera« kot ljudsko predstavo, v drami pa je ob 15. »Pepelka«, ob 20. pa prva repna komedija »Nedeljski oddih«, ki je pri premijerji zabavno zabavala navzočo občinstvo.

Rumunski pevski zbor »Kantarea-Romanieci«, ki koncertira v Ljubljani v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 20. v Unionski dvorani je ustanovil leta 1919 Marcel Botez, profesor glasbe in generalni inspektor glasbenih šol na Rumunskem. Zbor si je nadel nalogo, da goji rumunsko in umetno pesem sploh ter šteje danes nad 200 članov, od katerih jih je 100 na potovanju v Franciji, kateri pridejo v Ljubljano. Tekom devetletnega svojega delovanja je zbor nastudiral nad 170 del, med njimi več orkestralnih del. Zbor je napravil že tudi več koncertnih turnej, pel je v Beogradu, v Atenah, na Čehoslovaškem in v Italiji. Te dni poje v Ljubljani in Zagrebu. Vse kritike se o njem jako laskavo izražajo. V Rumuniji sami pa je na glasu kot najodličnejši rumunski pevski zbor. Zbor nastopa v rumunskih narodnih nošah. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Člane ljubljanskih pevskih zborov kakor tudi člane zborov v ljubljanski okolici opozarja župa Jugoslovenskih pevskih zborov na koncert, ki se vrši v ponedeljek, 20. t. m. v unionski dvorani in na katerem nastopi ter izvaja celoten vokalni program rumunski pevski zbor »Kantarea-Romanieci« iz Bukarešte. Zbor prinaša pred vsem rumunski spored, ki je pri nas še popolnoma nepoznan in zato vsestransko interesanten. Predsedstvo župe prosi člane zborov, da v obilnem številu posetijo ta koncert. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

Sokol

Sokolstvo in desetletnica naše države

Letos poteče prva desetletnica od ustanovitve naše države. Jugoslovensko Sokolstvo bo proslavilo ta radostni dogodek z velikim pokrajinskim zletom v Skopju na Vidov dan in vsako društvo JSS bo še posebej proslavilo desetletnico Jugoslavije v svojem kraju. Naše Sokolstvo je imelo pri zgradbi naše države brez dvoma velikih zaslug. Prd svetovno vojno je bila najagilnejša organizacija propagandi jugoslovenske nacionalne ideje.

V svetovni vojni so tisoči Sokolov žrtvovali na bojnih poljanah svoje življenje za ustvaritev Jugoslavije; danes utrjuje Sokolstvo v našem ujedinjenem narodu s smotornim in idealnim sokolskim delom narodno in državno zavest.

Kaj je pomenilo in kaj je dalo Sokolstvo za našo skupno in ujedinjeno domovino, naj zvedo vsi naši bratje in sestre, naj zve tudi najširša javnost.

Zato je sklenilo starešinstvo JSS na predlog saveznega prosvetnega odbora, naj se zbere vse gradivo, ki se nanaša na delo, žrtve in uspehe jugoslovenskega Sokolstva za našo državo. Vse sestre in vsi bratje iz vseh krajev naše prostrane domovine so poklicani in naprošeni, da sodelujejo pri zbiranju tega gradiva, ki se ga bo priobčevalo najprej v »Sokolskem Glasniku«, a nato uredilo in zbralo v knjigo »Temelji naše države«. Ta knjiga naj bi bila najlepši dar in najdražji spomin vsemu članstvu ob prvi desetletnici obstoja naše države. Dobre, zanimive in dokumentirane prispevke naj se pošilja uredništvu »Sokolskega Glasnika«.

Prosvetno delo sokolske župe Ljubljana izkazuje za četrto četrtletje p. l. (okt., november in dec. 1927) sledeče rezultate: V 15 društvih se je vršilo 10 sokolskih in 11 drugih predavanj; v 13 društvih se je vršilo 50 govorov; 5 društev je priredilo 12 društvenih večerov, 4 društva 6 razgovorov, 1 društvo 1 izlet, 2 društva dva koncerta, 9 društev 12 zabav, 21 društev 4 gledaliških predstav, 4 društva 12 kino-predstav, 9 društev 14 plesov, 10 društev 12 akademij. — Sokolsko društvo Litija — Smartno in Planina sta priredili prav dobro uspešno prosvetno šolo. Glasom poročil (ki na manjkajo še od večih društev) imajo društva 5216 knjič. — V nekaterih društvih je prosvetno delo jako živahno in je že želeli, da postane ta živahnost v vseh društvih, kajti prosvetno delo je za poglavitve sokolske ideje neprecenljive važnosti.

65letnica sokolskega društva Ljubljana — matica. Dne 1. oktobra t. l. poteče 65 let, odkar se je vršil ustavni občni zbor sokolskega društva Ljubljana. — matica (Narodni dom). Društvo bo proslavilo ta svoj jubilej s javnim teledavnim nastopom dne 17. maja t. l. na letnem teledavšču pod Tivoljem; dne 29. septembra zvečer bo priredilo v društveni teledavnici teledavno akademijo. V nedeljo dne 30. septembra pa se bo vršil slavnostni občni zbor. Vsa ljubljanska in okoliška društva se že danes opozarjajo na to lepo Sokolsko slavo našega matičnega društva.

Sport

Vojaški reprezentanci Ljubljana-Zagreb

V soboto 18. t. m. se odigra na igrališču SK Ilirije ob 15. uri prijateljska tekma vojaških reprezentanc ljubljanske in zagrebške garnizije, katera bi se morala odigrati 17. decembra lanskega leta, pa je bila vsled obilnega snega preložena.

V ljubljanskem timu igrajo: Miklavčič, Verovšek, Pevalček, Doberlet (vsi Ilirija), Slamič, Erman I. (oba Primorje), Čirovič, Ključec (Slovan), Novak (Herneš) in ostali iz drugih klubov (Karlovac, Subotica).

V zagrebški reprezentanci igrajo samo znani igralci prvostopenjskih klubov, kakor: Kumanudi (jugosl.), Krž (Hašk), Artl (Gradj.) itd.

Gmajnički (Gradj.), Šoštarč (Železničari), Globočnik (Derbi) itd.

Pri prvem srečanju lanskega leta 1. decembra v Zagrebu je zmagala zagrebška rep. s 2:1. Poraz ljubljanskega moštva pri tej tekmi je v prvi vrsti predpisati netreniranju, ker so takrat nastopili prvi skupno, ali je moštvo sedaj v polnem treningu in dobro vigrano.

Imena navedenih igralcev pričajo, da bo tekma nudila vsakomur provrsten sport.

Pričakuje se od cenjene publike, da v dim večjem številu poseti to prireditve, ker to ni samo prva večja sportna prireditve v letošnjem letu v Ljubljani, temveč se bo videlo, kako intenzivno se tudi v naši armadi razvija sportna ideja.

Čisti dobiček je namenjen v korist podoficirski šolalnici 40. pešpolka.

Pred tekmo in v odmoru igra vojaška godba na igrališču.

Vstopnina minimalna in je valed tega vstop vsakomur omogočen.

Tekme za pokal LNP

V nedeljo se odvori v Ljubljani pomladanska nogometna sezona. LNP je razpisal tekme za prehodni podsavezni pokal. V prvem kolu igrajo Primorje in Panonija in Slavija. — Slovan na igrališču Primorje ter Svoboda. — Reka in Jadran — Krakovo na igrališču Ilirije. Ilirija sama je v prvem kolu prosta. Tekme obetajo zanimiv sport. — Ljubljanska garnizija — Zagrebška garnizija. V soboto ob 15. se vrši na igrališču Ilirije revanšna tekma med ljubljansko in zagrebško garnizijo. Kakor znano, je lani naša vojaška reprezentanca v Zagrebu nezasluženo podlegla v razmerju 2 : 1. Za to tekmo vlada precejšnje zanimanje, ker tvorijo večino obeh moštev igralci najboljših zagrebških in ljubljanskih klubov.

Službeno iz LHP-a. Seja upravnega odbora se vrši v petek 17. t. m. ob 20. v damskem salonu kavarne Emona. — Tajnica.

Sekeja ZNS-a. (Službeno.) Danes v četrtek ob 20. se vrši v kavarni »Evropac« seja upravnega odbora in odbora za delegiranje nogometnih sodnikov. Prosimo gotove udeležbe. Važno! — Načelnik.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 16. februarja 1928; katoličani: Julijana; pravoslavni: 3. februarja, Simeon.

Jutri: Petek, 17. februarja 1928; katoličani: Julijana; pravoslavni: 4. februarja, Izidor.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Danes bomo tiči«. B.

Opera: »Ples v maskah«.

Kino Matica: »Gorje, če ti žena zraste čez glavo«.

Kino Dvor: »Izgubljen«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustari, Sv. Petra c.; Hočevar, Sp. Šiška.

Na jadranski obali

Veliko zanimanje in zadovoljstvo vlad. med vsemi sloji prebivalstva, ki se z vneto pripravlja na maskarado Sokola I na Taboru na pustno soboto 18. februarja. Prekrasna bo ta noč, vse bo, mlado in veselo, pristo in svobodno rajalo med divnim cvetenjem jadranske obale in pod sinjim svodom južnega neba.

Navodila: Dohod za maske je s severne strani nasproti vojašnice, za vse ostalo občinstvo pa z južne strani pri glavnem vходу. Promenada in obhod mask je točno ob 9. uri zvečer. V promenadi se vrstijo tudi ostalo občinstvo, ki je za letošnje praznike primerno kostumirano. Otvorilene točke tvorijo nastop mornarjev. Pri plesu sodeluje mornarska godba (popoln jaz-band) iz Tivata. Električna cestna železnica bo ustavljala na križišču Skofje ulice in Sv. Petra ceste. Na tem večeru bo izvoljena jadranska krasotica, katero izvoli cenj. občinstvo samo potom glasovalnih listkov, katere bo izdalo društvo Sokol I. Ob polnočni pavzi se glasovanje zaključi in predstavi krasotico.

Predprodaja vstopnic za članstvo v pisarni Sokola I na Taboru Din 15, pri blagajni na dan prireditve Din 20. Za nečlane so vstopnice v predprodaji v trgovini Stane Dergane, Pred škofijo, po Din 20, ter se pripravijo pred vsem maskam, da si predčasno preskrbe vstopnice. — Sokol I, Tabor. 158-u

Splitsko pristanišče in izvoz žita

Split, 13. febr.

Zadnje tedne so natovarili na veliko mornarstvo ladj »Feltre« in na trgovska parnika »Aristoc« in »Adria« večje količine žitla. Ti parniki so odjedali s Splita 80 vagonov žitla. Split ima sicer slabo železniško zvezo z zaledjem in tudi pomanjkanje tranzitnih skladišč v pristanišču samem je zelo občutno, vendar pa zavzema polagoma ono mesto, katero sta zavzemala pred vojno v izvozu žita iz naših pokrajin Trst in Reka. Letos smo imeli slabo letino in zato je tudi izvoz žita iz splitskega pristanišča v primeri s prejšnjimi leti znatno nazadoval. Pač pa gre skozi splitsko pristanišče na svetovni trg mnogo madžarskega in rumunjskega žita in žitla. Lani je šlo v februarju iz Splita 200 vagonov ovsa. Split ima že zdaj zvezo z drugimi svetovnimi pristanišči in s tem delstvom je treba računati. Država bi morala že zdaj misliti na važno vlogo, ki jo bo igralo splitsko pristanišče v slučaju dobre letine.

Splitsko pristanišče nima nobenih tranzitnih skladišč, ne železniške postaje s primernim številom tirov. Kaj pomaga Splitu, če prispe v pristanišče vsakih 14 dni kak večji parnik in če pošiljajo madžarski in rumunski izvozniki svoje blago preko Splita, ko pa leže ogromne količine žita na pomolu, pokrite s plahuti. Kolodvor ima tako malo tirov, da je zatrpan, če stoji v Splitu štirje vlaki. Nujno potrebno je razširiti kolodvor in poskrbeti za moderna tranzitna skladišča v pristanišču. Edino na ta način bi se dalo splitsko pristanišče dvigniti na ono višino, ki bi odgovarjala interesom našega izvoza in tranzita.

Razne parobrodne družbe v Trstu in na Reki gredo v zadnjem času našim interesom zelo na roke, ker so uvidele, da je v njihovem interesu, če vkrcavajo izvozno blago v Splitu. Parniki vseh italijanskih parobrodnih družb se redno ustavljajo v splitskem pristanišču in če se uresniči znani načrt parobrodne družbe Cunard Line, o katerem bomo še poročali, dobimo redno zvezo z vsemi večjimi svetovnimi pristanišči. To bi bila ena največjih pridobitev, kar si jih more želiti Split v prometu z zunanjim svetom. Zato je tembolj potrebno, da država čimprej odstrani vse nedostatke splitskega pristanišča.

Pustno soboto 18. t. m.

Velika Maskarada Sokola I. »Ob Jadranski Obali« — Tabor

Pisane zgodbe iz naših krajev

Umor veleindustrija v Brodu. — Zračni promet med Zagrebom in Beogradom. — Tragedija mlade služkinje. — Gnusen zločin podivjanega moškega.

Predsočnim je ubil z dvema strelnima iz samokresa čipkar Blaško Tomaž iz Zupanje veleindustrija Avgusta Vlach v njegovi poslovalnici na Trgu kralja Petra v Brodu na Savi. Tvornica tekstilnega blaga F. Vlach iz Cervenog Kostelca na Čekskem ima v Brodu na Savi veliko skladišče tekstilnega blaga za Jugoslavijo. To podružnico je vodil ubiti Avgust Vlach. Morilec je prišel k veleindustriji, da bi poravnal dolg za blago, prejeeto od Vlach, katerega je Tomaž prodajal v Zupanji. Vlach mu je znižal ceno za 30 odstotkov v znesku 12.000 Din. Zaradi stroškov sta se Vlach in Tomaž sprla in med prepričoma je Tomaž potegnil samokres in dvakrat ustrelil v glavo A. Vlach, ki je sedel pred njim, oddaljen kaka dva metra za pisalno mizo. Vlach sta krogli smrtno pogodili in se je zgrudil s stolom vred na tla. Tragedija se je odigrala v hipu, ko sta se Tomaž in Vlach že pomirila, tako da prisotni knjigovodja še slutiti ni, da bo prepričkal tako tragično. Ubijalec je stopil iz trgovine in naletel na slučajno mimosidečega šefa brodske policije, ki ga je takoj aretiral. Vest o strašnem umoru se je bliskovito razširila po mestu in vzbudila splošno ogorčenje, ker je bil Vlach v Brodu zelo cenjena in spoštovana oseba in znan kot dober in darežljiv človek. V zadnjih treh dneh je že drugi primer umora, kajti, kakor smo že poročali, je v soboto ustrelil brodski gostilničar Lansky svojo ženo Magdaleno z lovsko puško.

Včeraj po 11. uri je priletel iz Beograda na zagrebški aerodrom pri Borongaju prvi potniški avion našega zračnega prometa. S tem je začel tudi redni zračni promet v naši državi, za sedaj samo na progi Zagreb — Beograd in nazaj. V kratkem bo zračni promet razširjen med vsemi večjimi mesti Jugoslavije. Prvi let med Beogradom in Zagrebom je potekel brez incidenta ali defekta. Avion se je dvignil v Beogradu nekaj minut po 9. uri in je dospel ob 11. uri v Zagreb. Takoj po startu v Beogradu je prve potnike, beograjske novinarje, pozdravila v zračnih višavah mala nevihta, potem so pa pluli v megli do Zagreba. Vešči pilot je vozil zračno ladj varno skozi meglo in dospel nad Zagreb, ko so se začeli oblaki razmikati in je posiljalo sonce. Že pred prihodom aviona se je zbrala na aerodromu radovedna množica, da bi videla, kako pristane prvi potniški avion in kdo so prvi potniki. Iz kabine po pristanku aviona so zlezli beograjski novinarji Palavestra (Reč), Srećenti (Trgovinski glasnik), Ružić (Vreme), Novaković (Film) in Mandić (Ilustrovani list). Avion je pilotiral Striževski. Ob 2. uri popoldne je odletel iz Zagreba drugi avion proti Beogradu. V njem so bili zastopniki zagrebške tiska Sučić (Jutarnji list), Bornemissa (Novosti), Peharc (Morgenblatt), Klaić (Hrvat) in

Lovicki (Riječ). Zaradi majhnega defekta je avion startal v Zagrebu šele ob 3.05 uri namesto ob 2. uri. Pilotiral ga je Striževski. Nad Siskom so avion obdali gosti oblaki, da se je moral spustiti iz višine 1000 m na 500 m in letel tako do Broda. Nad Brodom je pihal močan veter, ki je oviral let do Beograda. Ob 5.05 uri je krožil avion nad Beogradom in pristal na aerodromu v Bežaniji.

Brezposelni strojni ključavničar Iv. Dejanović je prišel v gostilno »Putnik« ter pil vino in premišljeval, kako bi kakemu gostu izmaknil listino in dokumente, da bi se z njimi mogel nemoteno klatiti po državi. Dejanović je sleparil lahkoverne ljudi. Ponujal se je za posredovalca pri službah, objubljal lahkovernejšem lepa mesta. Tak je dobil v roke tudi listino Ivana Dumančiča. Sestavil mu je prošnjo za nameščenje v anatomskem inštitutu v Zagrebu. Prošnjo je Dumančič pridelal razne listine, ki jih je Dejanović odnesel in z njimi sleparil po Hrvaški ter bil aretiran pod napačnim imenom. Istotako je odnesel listine poljedelcu Miju Mihajlincu iz Sombora. Dejanovića je naznanila tudi seljakinja Jaga Godek, ki mu je izročila 3250 Din, da bi ji preskrbel potni list v Ameriko. Sleparju je za najboljši nasleda služkinja Julija B. iz Vrhnice pri Ivanu. Julija je bila brezposelna in je čakala v posredovalnici Weiss na službo. Med služkinjama, ki čakajo na službo, so večkrat tudi brhka in zdrava kmetska dekleta, zaradi katerih pridejo tu pa tam tudi moški v posredovalnico. Tak je bil tudi Dejanović, ki se sedaj nahaja v zaporih zagrebškega sodišča. V posredovalnici Weiss ni bilo mnogo služkinj. Sonce je izvalilo brezposelne v naravo. Okoli 4. ure je prišel v zavod Ivan Dejanović. Osimil je s pogledom prisotne ženske in izbral Julijo. Bilo ji je 25 let, pa je bila še vedno devica. Dejanović jo je vprašal, ali bi šla z njim na deželo kot služkinja. Zapeljaj jo je v neko gostilno in jo posilil. Zapretel ji je, da jo ubije, če komurkoli kaj pove. Naslednji dan je služkinja odšla po svoje stvari v garderobo in zvedela, da ji je sleparja policiji, ki ga je aretirala pri čiščanju v gostilni.

V veneričnem oddelku državne bolnice v Sarajevu ležita dva otroka. Ki sta žalosten dokaz današnje moralne pokvarjenosti. V moškem oddelku za venerične bolezni leži 6-letni deček, okužen z venerično boleznijo, v ženskem oddelku je pa ravno tako

Hči ruskega carja v Ameriki

Z obveznicami vojnega posojila je Kurnert oškodoval državo za ogromne zneske. —

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

Dobrodušni Blackmoor ni vedel, kje se ga glava drži. Državni tajnik je smatral za svojo dolžnost pomagati mu iz zadrege.

— Mr. Bartols meni, da je sodba dr. Pratta bolj privatnega značaja, da gre tu za neke osebne interese, za konkurenco v zdravniškem poklicu, s katero ne smemo zamenjati državnih interesov. Hotel je vas že vnaprej posvariti, da ne storite usodne napake. Razumite! On pravi, da bi aretirali dr. Ibrahima Mordeta na zahtevo vseučiliškega profesorja dr. Pratta na svojo osebno odgovornost, ne pa z vednostjo ali celo na povelje vlade.

Mirno izgovorjene besede državnega tajnika so navdale policista s pogumom, ki ga je sicer v občevanju s predstojniki vedno pogrešal.

Izpod velikih oči se je ozrl hvaležno na državnega tajnika, rekoč:

— Ne vem, gospod, čemu je treba zanašati v tako zadevo toliko kaosa. Če aretiram dr. Mordeta, storim to v prepričanju, da je kršil zakon v tej ali oni obliki. In kdo mi more očitati, da nisem ravnal prav? Dokazati, to je stvar drž. pravdnika, ne pa moja. Odgovoren je v tem primeru samo zakon. Posledic se mi ni treba bati. Bog mi je priča, da jaz nisem izgovoril domneve, ki bi spravljal dr. Mordeta v zvezo z ljudmi, katerih se tiče vladna naredba.

Mr. Bartols se je med prefektovim govorom očividno dolgočasil. Prekinil ga je z energično gesto in se obrnil k državnemu tajniku, rekoč:

— Gospod prezident Blackmoore dobi en izvod prepisa vladne naredbe, da jo na svojo odgovornost izpolni. O vseh svojih ukrepih nam bo pošiljal od časa do časa točna poročila. Njegova dolžnost je tudi sestaviti elaborat, ki ga potrebujemo za varnostno konferenco.

Oba dostojanstvenika sta molče vstala.

— Apropos, gospoda! Poskrbita za točnejše podatke o nameravanem varnostnem kongresu v Springsu, če mu pripisujete toliko važnost. Morda bi kazalo pravočasno naprositi gospoda guvernerja, da prevzame protektorat.

Molče sta se poklonila.

— Obvestita me do konca meseca o rezultatih, — je pripomnil guvernerjev namestnik in ju opustil z nasmehom zahrbtnega jezuita.

Greywoode in Blackmoore sta se poslovila molče. Nobenemu ni šlo v glavo, kaj pomeni čudno vedenje guvernerje-

vega namestnika. In ker si tudi medsebojno nista zaupala, se sploh nista posvetovala, kaj bi bilo treba ukreniti. Ob sta čutila na sebi težko roko guvernerjevega namestnika, ki je bil odločno proti aretaciji dr. Ibrahima Mordeta. Kaj ga je vodilo pri tem odporu, si nista znala pojasniti.

Ta čas je pa pisal mr. Bartols v naglici tole strogo zaupno poročilo:

— M. preti nevarnost. Opozori ga! Listek je položil v kuverto, ki je bila naslovljena na gospo Klotilda Engelmann - Kingheadovo.

V. Načelnik policijskega departementa je rabil celo uro do svoje pisarne in potem je moral dolgo napenjati možgane, predno si je bil na jasnem, kaj pomeni vedenje guvernerjevega namestnika in državnega tajnika Greywoodea.

Zadeva mu prav za prav ni bila tako tuja, kakor je prvotno mislil.

V svoji dolgoletni praksi, ki jo je izvrševal z neverjetno vno in vestnostjo, je imel že opetovano priliko prepričati se, kako površna je pravica in kako malomarni so najvišji državni funkcionarji. V splošnem je bil vedno pripravljen na pogovore o stvarih, ki so se zdele njemu, poštenjaku, samo ob sebi umevne, ki so se pa v ustih drugih dostojanstvenikov kaj rade zasukale tako, da so dobile kot izrazito javne zadeve naenkrat zasebni značaj.

Samo ime Ibrahima Mordeta je bilo kakor granitna skala, ob katero se je razbil vsak val javnega življenja. S tem dejstvom je imel opraviti Blackmoore zadnje čase dan za dnem. In zakaj naj bi bil baš on izjema v tem pogledu?

V hipu, ko je odprl usta in izgovoril Mordetovo ime, je spoznal, v čem je stvar. Naenkrat mu je bilo vse jasno.

Mar niso izzvenele čudne besede guvernerjevega namestnika kot svarilo in opomin, naj se ne spušča v nevarnost?

Vseučiliški profesor dr. Robin Pratt, bankirjev prijatelj, šef oddelka za duševne bolezni v državni bolnici v Denveru, je izpolnil svojo grožnjo in predložil policiji skrbno sestavljeno obtožbo, v kateri je bilo povedano vse, kar se je zgodilo usodnega večera v palači znane bankirja Kingheada. Vse sumljive podrobnosti razburljivega dogodka bi bilo treba znova preiskati in sicer v zvezi s prejšnjim zagonetnim delovanjem dr. Ibrahima Mordeta.

Ker so pa priobčili že pred ovadbo vsi večji listi članke, debate, polemiko

in diskusije, iz katerih se je razvila končno srida javna debata ob sodelovanju velikih listov vzhodnih držav. Je prišlo na dan mnogo novih nepobitnih dejstev in afera se je zapletla tako, da je bila ovadba Blackmooru zelo dobrodošla. Brez nje bi bil policijski prefekt predmet ogorčenih napadov, tako je pa imel v rokah izjavo učenjaka, proti kateremu se ni upal nihče javno nastopiti.

Pogovor z viceguvernerjem Bartolsom je sicer nekoliko omajal njegovo samozavest, toda vladna naredba je bila najboljša vzpodbuda, da je začel Blackmoore znova citati ovadbo dr. Pratta, ki se je glasila:

— Dr. Ibrahim Mordet, zasebni zdravnik in profesor iz Kahire, bivač je več mesecev v Pueblu kot gost Samuela Kingheada v Colorado City, je napravil na družabnem večeru, ki ga je priredila 3. aprila gospa Klotilda Engelmann - Kinghead, nevaren telepatični - medijalen poizkus na bankirjevi hčerki Luisi in ji prizadel nevarno živčno bolezen.

Strokovno zdravniško spričevalo je bilo priloženo.

Ovadba je navajala vse podrobnosti senzacionalnega dogodka, naglašujoč, da dekle ni privolilo v poizkus in da sploh ni bilo pripravljeno. Nasprotno, bilo je v pravem pomenu besede duševno posiljeno v pričo številnih gostov, kajti dr. Mordet je napravil poizkus brez dovoljenja gledalcev tako hitro, da se nihče ni zavedal, kaj prav za prav počne. Zdravnik, ki so se pridružili mnemu dr. Robina Pratta, so se sklicevali na tri slične primere iz prejšnjega leta, iz katerih se vidi, da gre za istega pustolovca. Zahtevali so, naj oblasti takoj aretirajo in obtožijo dr. Ibrahima Mordeta.

Tako se je glasila ovadba. Podpisal jo je javni advokat Dick Pilgrims in sodni stol jo je odstopil načelniku policijskega departementa v predhodno preiskavo.

Akti, ki so prišli na Blackmoorovo mizo pred dobrim mesecem, so se naglo kopičili in naraščali s prilogi kakor testo. Nekdo je napisal na mapo kratko karakteristiko:

— Ne gre za pašo ovac, marveč za njihovo volno.

John Blackmoore ni hotel veljati za povprečnega uradnika. Cesto se ni držal pisanega zakona, da pride stvari do dna. Nagibi in nagnjenja človeške duševnosti so se mu zdela važnejša, nego suhoparni paragrafi. Njegovo ravnanje s človeškimi strastmi in slabimi nagnjenji bi se dalo primerjati s temeljitim študijem naravoslovca, ki preiskuje organizme, da ugotovi njihov smoter in funkcije. Bil je bolj advokat nego policist. To je bila njegova slabost. Cesto je predložil sodi-

ščem elaborate svojih opazovanj, v katerih je bilo z matematično točnostjo povedano vse, kar so zakrivila zablode javne morale ali državni sistem. Njegovo delovanje je bilo izrazito človekoljubno. Predstojniki so ga trpeli, ker je bil zelo vester in pošten, toda ceniti ga niso znali. Zlobni ljudje so ga izkoriščali in vodili za nos. Nasprotniki njegovega sistema, ki so ubrali udobnejšo in manj vestno pot, so bili močnejši in zastrupljali so mu življenje s podlimi intrigami.

Mussolini - Tabor

Italijani imajo posebno zunanje-politično zasebno nacionalistično organizacijo, ki zasleduje imperialistične težnje v smeri naše jugoslovanske jadranske obale. Ta družba izdaja svoj list »Adriatico nostro« in je imela v Milanu svoj Jadranski kongres od 24. do 27. septembra.

Vsak narod ima pravico, da razvija med seboj nacionalno obrambno sposobnost in da javnost opozarja na važnosti in opasnosti, ki so v zvezi z močjo in neokrnjenostjo države. Ampak javne izjave nosijo običajno pri kulturnih narodih nacionalno obrambni pečat. Čulmo pa nekaj odstavkov iz resolucije Jadranskega kongresa:

»Zaključujoč svoje delo, kongres ponovno naglašuje historično in nacionalno pravo Italije na dalmatinsko zemljo in pošilja topli pozdrav dalmatinskim bratom, ki v najtežjih prilikah dajejo veličasten dokaz nacionalnega ponosa, globoke italijanske zavesti in neomolene vere v bodočnost domovine.«

Direktor lista »Adriatico nostro« — Marescotti izjavlja na kongresu: Dalmacija je vsa italijanska od Raba do Kotora. Pet tisoč mrtvecev čaka v globini Jadrana sveti dan osvete.

Pozdrav Mussoliniju, predsedniku italijanske vlade. Slavi dan, ko bo Jadran od ene do druge obale italijanski. — Službeni pozdrav s kongresa kralju poziva tega, da naj da domovini popolne meje! Manzoni pravi na kongresu o Boki Kotorski: Črni gori je treba dati samostojnost, da postane strategična vrednost Jadrana enaka nič! — Zanimiva je izjava prof. Baldaccija na kongresu: Italija sme dovoliti Jugoslaviji samo eno železniško zvezo med Beogradom in morjem, druga železnica mora iti skozi Albanijo, kole zaščitnica je Italija.

Zaključni vzklj govornika Marescotti je bil: Zivela italijanska Dalmacija, svečano prisegamo, da je ta sveta zemlja naša kot je Jadran naše morje in sicer samo naše!

Mi recimo nato: Nikomur ničesar ne jemljemo, kar je njegovega, toda ničesar si ne pustimo vzeti, kar je našega. Naše je to, kar z nami čuti, kar želi biti z nami združeno, kar geografsko spada k dolgi vzhodni jadranski obali od tam, kjer se prične,

in do tam, kjer preneha naša jugoslovenska govorica. Spoznavajmo to lepo našo morje in prekrasno našo obalo z vsemi otoki. V spoznavanju je zapopadana ljubezen do teh krajev in v ljubezni uči poštovanost in brambonost! Te misli naj nas navdajajo in spremljajo v veselju in žalosti!

18. februarja, na pustno soboto, vprizori Sokolski Tabor veliko slavnostno dvorano in stranske dvorane v krasen pogled v vseh naravnih obalnih lepota na dalmatinsko obrežje s središčem na otok in mesto Rab. Društvo dobro in pravilno pojmuje svoje narodno in patriotsko vzgojne naloge. Sokolu I bo vsa zavedna in misleča naša narodna javnost — posebno pa še Jadranska straža hvala, da usmerja tudi svoje zabavne prireditve na našo domačo na več krajih ogroženo zemljo. Jadranska obala bodi naša v žalosti in veselju, bodi last naše intimne notranjosti. Zato poidimo v soboto 18. februarja pogledat in občudovat veličastno jadransko obalo, krasno reproducirano po g. prof. Siciu in Magoliju.

Veselje, humor in zabava

odsevajo iz pikantne veseloirge

Gorje, če ti žena zrase čez plavo

V glavni vlogi:

Henny Porten

in

Bruno Kastner

Premijera danes ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

Zahvala.

Ob krutem udarcu, ki nas e zadel s prerano izgubo ljubljene soproga in predragega tatka, brata, svaka, gospoda

Toneta Draščeka

je došlo toliko dokazov toplega občustvovanja, da se ne moremo vsakemu posebej osebno zahvaliti, zato tem potem vsem najiskrenejša zahvala. Posebna zahvala bodi izrečena vsem, ki so od blizu in daleč prihiteli, da pokojnika spremijo na zadnji poti, domačemu in poljskemu učiteljskemu zboru za veličastno udeležbo s šolsko mladino, vsem stanovskim in političnim organizacijam, č. gg. župniku in katehetu, gg. pevcem za ganljive žalostinke, gg. govornikom pred hišo žalosti in na pokopališču za presretno poslovitve govore, darovalcem krasnih vencev in cvetja, »Čitalnici«, učiteljskima zboroma Zalog in D. M. v Polju, šolski deci, Sokolu Polje, gasilem v Zalogu, Zvezi slov. vojakov, kraj. šolskemu odboru. vsem in vsakemu posebej: Srčna hvala!

V Zalogu, dne 15. februarja 1928.

Jela Draščekova s sinkom Stojkom in ostali sorodniki.

Najboljši premož

CEBIN, LJUBLJANA. Wolfova ulica 1/II. 139

Hišo v dobrem stanju v Ljubljani kupim proti takojšnjemu plačilu. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Prometna lega 276«.

Strojni ključavničar

z večletno prakso, trezen in zanesljiv, zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Ključavničar 267« na upravo »Slov. Nar.«.

Najfinejše čajno maslo dobavlja po Din 35.— za kg po povzetju od 4 kg naprej — Fran Kolleritsch, Apače pri Gornji Radgoni. 29/T

Za dom!

Za življe, krojače, čevljarje ita

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja omili (ohliva), vse (šitka) krpa perilo in ougavice Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezanje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje — Poleg vseh prednosti, ki jih zavzema šivalni stroj STOEWER je tudi nakešelj!

Ne zamudite ugodne prilike in ogledite si to izrednost pri

Lud Baraga,

Ljubljana, Selenburgova 6/II. Čilni pogoj — 15letno jamstvo

MR. BAHOVEC

PLANINKA

Prenavlja čisti in osvežuje kri izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje črevesja in vzpodbuja apetit — 1 paket 20 Din — Primorčica:

Lekarna Bahovec, LJUBLJANA Kongresni trg 177

GIOVANI BOCCACCIO:

DEKAMERON

Prevel Dr. ANDREJ BUDAL.

I. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna 12. daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

II. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna 12. daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

III. knjiga. Broš. Din 56.—, platno Din 72.—, luksuzna 12. daja na boljšem papirju polfranc. vez. Din 100.— z ilustracijami.

Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne Zadrage v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Iščejo se zastopniki

in agenture za sir

Dobavljam najfinejši smetanov sir, romadur, desertni, kamembert in sir za zajtrk.

Mlekara Gross, N. Sivac, Bačka.

Objava.

Uprava državnih monopolov razpisuje prvo ponudbeno dražbo za nabavo raznih požarnih orodij in ročnih gasilnih aparatov za potrebe raznih monopolskih ustanov.

Dražba bo dne 16. marca 1928. v pisarni gosp. upravnika državnih monopolov ob 11 dopoldne.

Vsak dražitelj mora v depozitni blagajnici uprave državnih monopolov najkasneje do 10. dopoldne dražbenega dne položiti varščino, ki znaša za državljane SHS 5%, za tujce pa 10% ponudene vsote.

Pogoji in natančnejša pojasnila se dobe v pisarni industrijskega oddelka vsak dan od 9.—12. dopoldne.

Iz pisarne industrijskega oddelka uprave državnih monopolov I. M. Br. 13.728 od 10. febr. 1928.

Dunajski semenj

11.—17. marca 1928

(Rotunda do 18. marca)

Izredne prireditve:

Belgijska razstava. — Reklamna razstava.

Dunajski modni salon za kožuhovino.

Tehniške novosti in izumi.

Razstava avtomobilov in motornih koles.

Električna vozila. — Cestne gradbe.

»Das Wochenende«.

Brez potniškega vizuma! Z velesejmsko izkaznico in s potnim listom prost prestop avstrijske meje! Vizum za potovanje preko Madžarske se dobi na obmejnih postajah proti sejmski izkaznici. Znatni vozni popusti na jugoslov., mađ. in avstrijskih železnicah, po Donavi, Jadranskem morju in zrakoplovbi.

Vsa potrebna pojasnila kakor tudi velesejmske izkaznice (po Din 40.—) dajejo Wiener Messe Aktien-Gesellschaft, Wien VII. Messeplatz 1 a, za časa lypskega pomladnega velesejma tudi Auskunftsstelle in Leipzig. Oesterr. Messhaus, Hainstrasse 16—18, dalje častna zastopstva v Ljubljani:

Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

Zveza za tujski promet v Sloveniji

Dunajska c. 1 (Palača Ljubljanske

kreditne banke)

Josip Zidar, Dunajska cesta št. 31.